

طرح مطالعاتی غیر حضوری

ادعیه و زیارات

«سکوه نجا»

شرح مناجات شعبانیه

استاد فقید حضرت آیت الله مصباح یزدی رحمہ اللہ علیہ

معاونت آموزشی تربیتی

اداره کل امور تربیتی

اداره قرآن و حدیث

«کار شما جوانهای عزیز آسان تر از ما است. جوانها با دلهای پاکشان، با دلهای صافشان، با عدم آلودگی‌هایی که در طول زمان برای انسان به وجود می‌آید، بیشتر آمادگی دارند؛ و قدر بدانند این آمادگی را، این دعا‌های ماه مبارک شعبان را، بخصوص این مناجات [شعبانیه] را؛ مناجات معروفی که از ائمه علیهم‌السلام نقل شده است. بنده یک‌وقتی از امام بزرگوار سؤال کردم که در بین این دعا‌های مأثور از اهل بیت علیهم‌السلام، شما بیشتر دلبسته‌ی کدام دعا هستید و به آن اُنس دارید؟ فرمودند مناجات شعبانیه و دعای کمیل. ایشان، این مرد عارف پخته‌ی عمل‌کننده‌ی در راه خدا، به این دو دعا توجه داشتند. ان‌شاءالله که در این ایام باقی‌مانده همه‌مان بتوانیم از این روزها استفاده کنیم و خودمان را در این وادی رحمت الهی به معنویت وارد کنیم و بهره ببریم؛ اصل این است.» ۱۳۹۶/۲/۲۷

آیین نامه

توجه به نکات زیر جهت شرکت در این دوره حائز اهمیت است:

۱. پاسخ‌ها به صورت تلخیصی و برداشت مفهومی یادداشت شده و از کپی کردن عین عبارت خودداری شود.
۲. پاسخ‌ها در برگه 24 و با مشخصات کامل (نام و نام‌خانوانگی، نام پدر، کدملی، کدتحصیلی، نام بخش محل تحصیل، شماره تماس و ایمیل) ارائه گردد.
۳. طلاب غیر حضوری فایل word یا pdf یا عکس واضح از متن پاسخ نامه‌های خوانای خود را به پست الکترونیک اداره قران و حدیث به آدرس hadith@jz.ac.ir ارسال کنند. (به پاسخ نامه‌های ناخوانا، غیرواضح و شامل اطلاعات ناقص ترتیب اثر داده نخواهد شد).
۴. مهلت تحویل پاسخنامه: ۱۴۰۰/۱/۳۰

سؤالات شرح مناجات شعبانیه:

❖ سوالات تستی:

۱. ساده ترین راه ایجاد محبت به خداوند چیست؟

الف. داشتن تقوای الهی؛

ب. دوست داشتن اولیاء الهی؛

ج. برشمردن نعم الهی؛

۲. مناجات چه زبانی دارد؟

الف. زبان تضرع، طلب آمرزش؛ ب. دعا و استغاثه؛ ج. توبه و انابه؛

۳. در عبارت: «یا جواداً لا یبخلُ عن من رجا ثوابه» جواد نسبت به چه

کسانی است؟

الف. تنها نسبت به کسانی است که شایستگی دارند.

ب. نسبت به کسانی که علاوه بر داشتن لیاقت، از آن نعمت در جهت رضای خدا استفاده

می کنند.

ج. بهره مند کردن همه و محروم نکردن هیچ کس.

۴. با توجه به عبارت: «الهی هب لی قلباً یدنیه منک شوقه» یکی از راه های

ایجاد شوق چیست؟

الف. دل را متوجه خدا کردن در هنگام سحر در جایی خلوت و در خفا؛

ب. یکی از مؤثرترین راه ها، روزه های مستحبی در تابستان است.

ج. انجام امور سخت که نفس اذیت شده و حالت خمودگی خود را از دست بدهد.

۵. با توجه به عبارت: «إِلَهِي مَنْ تَعَرَّفَ بِكَ غَيْرُ مَجْهُولٍ» معروف شدن

انسان چگونه است؟

الف. به دست آوردن معروفیت مذموم است.

ب. اگر در بین مردم معروف شود، اخلاصش از بین می رود.

ج. این نوع معروفیت ممدوح است.

۶. ترجمه عبارت «إِلَهِي لَمْ يَكُنْ لِي حَوْلٌ فَأَتَقَلَّ بِهِ عَن مَعْصِيَتِكَ إِلَّا فِي وَفْتٍ

أَيَقْظَنِّي لِمَحَبَّتِكَ» چیست؟

الف. خداوندا، من قدرت نداشتم که از معصیت و نافرمانی تو فاصله بگیرم جز در هنگامی که مرا متوجه محبت خود نمودی و بیدار ساختی.

ب. اول باید پرهیز از گناه داشت و بعد منتظر رسیدن فیوضات الهی.

ج. بدون پرهیز از معاصی، جلب محبت الهی ممکن نیست.

۷. رابطه ولایت و محبت در این عبارت إلهی أقمنی فی أهل ولایتك مقام

مَنْ رَجَا الزِّيَادَةَ مِنْ مَحَبَّتِكَ» چیست؟

الف. ولایت سبب محبت می شود.

ب. اقامه در ولایت سبب امیدواری به محبت الهی است.

ج. رابطه ولایت و محبت به دلالت التزامی است.

۸. منظور از ذکر در عبارت «الهی وَ الهمنی وَلَهَا بِذِکْرِكَ اِلَى ذِکْرِكَ»

چیست؟

- الف. در دست گرفتن یک تسیح هزار دانه و گفتن ذکرهای مکرر است.
ب. بلکه منظور، توجه قلبی به خداوند است و توجه به مسایلی چون آفرینش انسان، و رزق و روزی و ... که زمینه فکر و ذکرند.
ج. گفتن تمام اذکار مأثوره در ماه شعبان.

۹. واژه انقطاع در عبارت: «إِلَهِی هَبْ لِي كَمَالَ الْأَنْقِطَاعِ إِلَيْكَ» به چه

معناست؟

- الف. در عین توجه به خواسته ها، توجه به تکالیف الهی داشتن.
ب. قطع کامل وابستگی مادی و جسمی از پروردگار.
ج. انقطاع از کلمه قطع بمعنای بریدگی است و انقطاع الی الله یعنی بریدن از خلق و توجه کامل به خداوند.

۱۰. سبب رویگردانی از غیر خدا در عبارت: «الهی وَ اَلْحِقْنِی بِنُورِ عِزِّكَ

الْأَبْهَجِ فَأَكُونُ لَكَ عَارِفًا وَ عَنِ سِوَاكَ مُنْحَرِفًا» چیست؟

- الف. ملحق شدن به نور ابهج الهی؛
ب. معرفت کامل به خدا پیدا کردن؛
ج. معرفت و محبت به خدا داشتن؛

❖ سوالات تشریحی:

۱. اهمیت ذکر صلوات در اول هر دعا و بخصوص مناجات شعبانیه چیست؟
۲. فرق بین دعا، نداء و نجوا را بیان کنید.
۳. عبارت «وَتَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَتَخْبُرُ حَاجَتِي وَتَعْرِفُ ضَمِيرِي وَلَا يَخْفَى عَلَيْكَ أَمْرٌ مُتَقَلَّبِي وَتُؤَاوِي وَ مَا أُرِيدُ أَنْ أُبَدِيَ بِهِ مِنْ مَنْطِقِي وَ أَنْفَوَهُ بِهِ مِنْ طَلِبَتِي وَ أَرْجُوهُ لِعَاقِبَتِي وَ قَدْ جَرَتْ مَقَادِيرُكَ عَلَيَّ» را ترجمه کرده و بگویید به چند ویژگی پروردگار اشاره شده است؟
۴. غضب و سخط الهی چگونه است؟
۵. عبارت «إِلَهِي كَأَنِّي بِنَفْسِي وَاقِفَةٌ بَيْنَ يَدَيْكَ وَ قَدْ أَظَلَّهَا حُسْنُ تَوَكُّلِي عَلَيْكَ فَقُلْتُ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَ تَعَمَّدَتْنِي بِعَفْوِكَ» را ترجمه و بیان کنید که چرا اعتراف به گناه در نزد پروردگار لازم است؟
۶. در عبارت «إِلَهِي فَلَيْتَ الْحَمْدُ أَبَدًا أَبَدًا دَائِمًا سَرْمَدًا زَيْدٌ وَ لَا يَبِيدُ كَمَا تُحِبُّ وَ تَرْضَى» چه نوع حمدی ممدوح است؟
۷. امیر المؤمنین علی علیه السلام چه مراحل را برای مناجات با خداوند در این مناجات فرموده اند؟
۸. عبارت: «إِلَهِي وَ قَدْ أَفْنَيْتُ عُمْرِي فِي شِرَّةِ السَّهْوِ عَنْكَ وَ أَبْلَيْتُ شَبَابِي فِي سَكْرَةِ التَّبَاعُدِ مِنْكَ» را ترجمه کنید و بیان کنید چرا حضرت واژه مستی را به کار برده اند؟
۹. ضمن ترجمه عبارت: «إِلَهِي أَنَا عَبْدٌ اتَّصَلْتُ إِلَيْكَ مِمَّا كُنْتُ أُوَاجِهُكَ بِهِ مِنْ قَلَّةِ اسْتِحْيَائِي مِنْ نَظْرِكَ وَ أَطْلُبُ الْعَفْوَ مِنْكَ» در مورد واژه "اتصل" توضیح دهید.
۱۰. احتمالات مطرح در عبارت: «فِي وَقْتٍ أَيْقَطُنِي لِمَحَبَّتِكَ وَ كَمَا أَرَدْتُ أَنْ أَكُونَ كُنْتُ...» را بیان کنید.

در پناه امام عصر عجل الله تعالى فرجه الشريف موبد باشید.